

Heby kommuns författningssamling

ISSN 2000-043X

HebyFS 2024:33

Infördes i
författnings-
samlingen den 9
oktober 2024

Riktlinje för föreningsstöd i Heby kommun

Kultur- och fritidsnämnden beslutade¹ den 7 oktober 2024 om följande riktlinjer.

Inledning

Föreningslivet är en grundsten i det svenska samhället. Vårt demokratiska system växte fram ur brett förankrade, idéburna folkrörelser där välstånd, hälsa, bildning och kultur skulle byggas genom frivillighet, ideellt engagemang, medlemsinflytande och organisatorisk samarbetsanda. Studerar man samhällsutvecklingen under 1900-talet ser man också tydligt att en centralistisk statsmakt inte har betraktats som den egentliga garanten för visionerna om folkhemmet och det goda samhället – tvärtom är det samspelet mellan självständigt agerande organisationer som format den svenska modellen. Även om de offentliga åtagandena inom dessa områden ökade efter andra världskriget, och den sociala och ekonomiska strukturen numera ser annorlunda ut, dominerar fortfarande stora delar av samhällslivet av denna föreningstradition.

En bidragande förklaring till att man i vårt land lägger stor vikt vid ett självständigt föreningsliv kan också vara vår långa historia av kommunalt självstyre. Med undantag för präst och skollärare hanterades socknarnas och kommunernas samhällsplikter förr av ideellt engagerade lekmän – förvaltningar med anställda handläggare är historiskt sett ett ganska sent påfund – och denna rätt till lokala initiativ och lokalt beslutsfattande är fortfarande en central utgångspunkt i det politiska livet och något som är starkt förankrat i människors medvetande.

Föreningslivet i Heby kommun

Föreningsaktiviteten är hög med många föreningar, engagerade medlemmar och stöd från lokalsamhället. Samtidigt är det också uppenbart att föreningslivet är sårbart och pressat och arbetar med små marginaler. Förklaringen ligger antagligen i kommunens ortstruktur. Varje ort har föreningar som kanaliserar i stort sett hela behovet av fritids- och kulturaktiviteter. Föreningarna blir därför en sorts stomme som representerar och bygger upp lokalsamhällets identitet och präglar det dagliga sociala livet för många medborgare. Inom föreningarna har man därför också ofta tagit på sig en lång rad ansvarsfulla uppgifter utanför själva kärnverksamheten vad det gäller aktiviteter, drift av lokaler etc. Föreningsstödet tillmäts – och har – därför stor betydelse för föreningarnas överlevnad, inte bara som direkt verksamhetsstöd utan minst lika mycket som lokalt infrastrukturstöd.

Skulle en förening tvingas dra in eller lägga ned skulle det kunna ge kraftiga återverkningar för hela orten eftersom möjligheterna för medborgarna att söka sig till andra alternativ i praktiken är nästan obefintliga. Om man skulle försöka översätta olika ideella arbetsinsatser i tänkta tjänster är det inte uteslutet att föreningarna producerar samhällsnytta som kan uppskattas till åtskilliga hundra miljoner varje år. I detta

¹ Kfn § 56/2024, Beslutet ersätter HebyFS 2022:35.

perspektiv framstår föreningsstödet som en billig investering om man vill försäkra sig om attraktiva lokalsamhällen.

Allmänna förutsättningar för ekonomiskt stöd till ideella föreningar med verksamhet för barn, ungdomar, personer med funktionsnedsättning och personer över 65 år

Syftet med det ekonomiska stödet till barn- och ungdomsverksamhet är att genom en bred föreningsverksamhet ge möjlighet till en omfattande och stimulerande fritid. Demokratiskt och jämställt Ekonomiskt stöd får inte lämnas till förening som inte står bakom den demokratiska rättsstatens principer, de mänskliga rättigheterna och jämställdhet mellan kvinnor och män. Förening som uppmuntrar till, eller stödjer, våldsbejakande extremism ska fräntas allt stöd i den mån de har sådant.

Föreningens verksamhet ska vara öppen för alla och ingen ska diskrimineras på grund av kön, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, eller funktionsnedsättning. Föreningen ska aktivt motverka all form av diskriminering, kränkande behandling och kriminell verksamhet. Det får inte bedrivas verksamhet som främjar våld eller rasism. Inte heller får det stimuleras till bruk av alkohol eller andra droger. En förening ska vara uppbyggd och fungera enligt demokratiska principer och värderingar. Barn och ungdomar ska i föreningsarbetet ges möjlighet att både delta och påverka för att därmed få träning i demokratiska arbetsformer.

Föreningen arbetar efter FN:s barnkonvention, i enlighet med svensk lag från 1 januari 2020, som bland annat innebär att barn har rätt till inflytande, inget barn får diskrimineras och att varje barn har rätt till utveckling. En självklarhet är att alla unga får möjlighet att delta i föreningens verksamhet, träningar och tävlingar.

Verksamhetsstöd till ideella föreningar

Här återfinns det man i allmänhet uppfattar som "det vanliga föreningsbidraget". Ett sjuttioal föreningar, från idrottsföreningar till intresse- och kulturföreningar, ansöker årligen om bidrag till sina verksamheter.

Administrativa principer

Förvaltningen genomför regelbundna möten med föreningar i kommunen under mandatperioden. Förvaltningen kontrollerar att samtliga underlag är korrekta och inkomna och lämnar efter bedömning förslag till kultur och fritidsnämnden avseende årligt bidrag till bidragsberättigade föreningar verksamma i Heby kommun. Förslaget presenteras för kultur och fritidsnämnden Q4 och kultur och fritidsnämnden fattar sedan beslut på sitt första sammanträde bidragsåret varefter 60 % av föreningsstödet utbetalas under februari månad och resterande i september. I de fall de finns medel kvar efter kultur och fritidsnämndens beslut äger enhetschef rätt att under året besluta om föreningsbidrag upp till 25 000 kr, i enlighet med delegationsordningen.

Vilka föreningar kan söka?

Det kommunala verksamhetsstödet är avsett för följande typer av föreningar:

- Idrottsföreningar
- Kulturföreningar
- Intresseföreningar
- Ungdomsförening knuten till frikyrklig församling, t.ex. Equmenia.
- Stödet kan i första hand sökas av ideella föreningar men även ekonomiska föreningar, stiftelser och trossamfund kan komma i fråga om den sökande bedriver fritidsverksamhet utan vinstsyfte och riktar verksamheten till barn och unga i Heby kommun.

Följande typer av föreningar medges inte kommunalt verksamhetsstöd:

- Politiska partier
- Fackliga organisationer
- Religiös församlingsverksamhet
- Verksamhet inom Svenska kyrkan.
- Organisation med anknytning till försvaret
- Ekonomiska intresseföreningar
- Yrkesföreningar
- Släktföreningar
- Kommersiellt baserade föreningar

Kommunens krav för utbetalning av föreningsstödet

För att vara berättigad till stöd förutsätts föreningen i alla delar av sin verksamhet aktivt värna och utveckla

- ett demokratiskt arbetsätt där alla medlemmars rätt att uttrycka sina åsikter och utöva medinflytande, respekteras och uppmuntras.
- ett positivt samarbetsklimat som motverkar stress, prestationsångest och överaktivitet,
- flickors och kvinnors rätt till fullvärdig utveckling och delaktighet.
- arbetsätt som förebygger våld, rasism, olagligt bruk av alkohol, tobak, dopning och andra droger. Samt ha rutiner för att omedelbart vidta åtgärder vid misstanke att detta förekommer inom föreningen.
- ett hänsynsfullt och tolerant bemötande av andra genom att aldrig tillåta mobbning, utfrysning eller nedlåtande behandling av människor i eller utanför föreningen.
- en stöttande kultur och en medvetenhet om var och ens olika utvecklingsmöjligheter samt särskilt uppmärksamma de som av sociala, etniska eller psykiska skäl har svårt att komma till sin rätt.
- ett förtroendefullt föräldrasamarbete – inte minst vad det gäller föräldrars rätt till information och delaktighet om problem skulle uppstå.
- en hög medvetenhet bland föreningens alla ledare genom att ta fram en tydlig, egen strategi i dessa frågor.

Allmänna villkor för behandling av ansökan

Förening ska tillhöra erkänd riks- eller distriktsorganisation eller ha stadgar godkända av riksorganisation eller kommunen samt följa svensk lagstiftning. Föreningen/organisationen ska också ha ett organisationsnummer.

Föreningens verksamhet ska vara öppen för var och en som önskar stödja föreningens ändamål och syfte.

- Sökande förening måste bedriva verksamhet, dvs får inte vara vilande.
- Föreningen måste ha haft verksamhet under minst 1 år i Heby kommun.
- Föreningens medlemmar ska vara registrerade i medlemsregister.
- Föreningens verksamhet ska bedrivas i, eller ha meningsfull anknytning till, Heby kommun.
- Ansökan ska vara undertecknad av firmatecknare för föreningen.
- Förening eller organisation ska, när kommunen så begär, kunna uppvisa dokumentation så som protokoll, verksamhetsberättelse, bokföring, policy mot droger, som styrker verksamhet och ekonomi.

Ansökan ska vara korrekt ifyllt och inkommen senast första oktober för nästkommande års föreningsstöd. Påminnelse från kultur- och fritidsenheten utsändes senast en mån före sista ansökningsdag.

Kultur- och fritidsnämnden kan i undantagsfall besluta om att godkänna en förening som bidragsstödsberättigad trots att den inte uppfyller kraven för föreningsstöd.

Allmänna ersättningsgrunder

Oavsett föreningstyp ska ersättning bedömas på följande grunder:

- Planerad verksamhet
- Verksamhet för barn och ungdom 6-20 år
- Lokal- och anläggningskostnader

En förenings ekonomiska ställning kan inte tas med när rätten till ersättning bedöms.

För **idrottsföreningar** gäller följande bedömningsgrunder:

- Antal medlemmar i åldern 6-20 år
- Medlemsaktiviteter enligt Riksidrottsförbundets LOK-stöd, 6-20 år
- Bredd- och motionsverksamhet.
- För elitsatsningar o dyl. medges inte stöd.

För **kulturföreningar** gäller följande bedömningsgrunder:

- Antal medlemmar oavsett ålder.
- Aktiviteter för barn- och ungdom 6-20 år, oavsett medlemskap.
- Utåtriktad verksamhet (oavsett ålderskategori och ev. medlemskap):
  - Öppna evenemang, föreläsningar o dyl.
  - Kurser (antal deltagare)

För **intresseföreningar** gäller följande bedömningsgrunder:

- Antal medlemmar, oavsett ålder.
- Aktiviteter för barn- och ungdom 6-20 år oavsett medlemskap.
- Social tillställning (oavsett ålderskategori och ev. medlemskap):
  - Exempelvis insatser för pensionärer, funktionshindrade, socialt isolerade och för lokal gemenskap, medlemsmöten, evenemang, föreläsningar och kurser.

Föreningsstöddformer

Rutiner för ansökan, utbetalning och kontroll av grundstöd

- Ansökan för stöd ska vara inlämnad senast 1 oktober.
- Preliminär sammanställning presenteras för nämnden.
- 60 % av föreningsstödet utbetalas under februari månad
- Verksamhetsberättelse lämnas in efter föreningens årsmöte som då kan stämmas av mot uppgivna uppgifter i den ursprungliga ansökan.
- Om överensstämelsen ligger inom rimliga gränser betalas resterande 40 % ut i september.
- Belopp under 10 000 kronor betalas ut vid ett tillfälle under året.
- Fem föreningar per år tas ut för stickprovskontroll.

Viktning av bedömningsgrunderna för aktivitetsnivån

1. Barn- och ungdomsverksamhet
2. Kulturellt/socialt innehåll
3. Antal medlemmar 6-20 år
4. Antal medlemmar

Utifrån detta får man fram ett jämförelsetal för respektive förenings aktivitet.

Dessutom ska ersättningsnivån för lokalkostnader beräknas:

1. Hyreskostnad
2. Kostnader för egna lokaler och anläggningar

Aktivitetsnivån vägs mot lokalkostnaderna för att kunna fastställa det faktiska bidraget.

Idrottsföreningar	Kulturföreningar	Intresseförening
Antal medl. 6-20 år Träffar enl. LOK- stöd	Antal medl. Barn/ungdomsverks Utåtriktad verksamhet	Antal medl. Barn/ungdomsverks Social tillställning
LOKAL- OCH ANLÄGGNINGSKOSTNADER		
Hyor Egna lokaler och anläggningar	Hyor Hembygdsgrårdar, muséer o dyl.	Hyor Bygdegårdar o dyl.

Anläggningsstöd

Fyra föreningar har avtal om drift av kommunala idrottsanläggningar:

- Heby AIF (Tegelvallen)
- Morgongåva SK (Morgongåva IP)
- Tärnsjö IF (Furuwallen)
- Östervåla IF (Lundavallen)

För de idrottsplatserna finns avtal om arrendeupplåtelse av anläggningarna, kopplat till driftavtalet, där avsikten är att föreningarna självständigt ska driva sin verksamhet och förvalta driftansvaret. Eftersom de berörda idrottsplatserna är stora, kostnadskrävande och av stor vikt för det allmänna idrottslivet är avtalet förbundet med ett särskilt driftbidrag.

Varje år sker en särskild kontroll på anläggningarna utifrån avtalet och en förening tas ut för granskning varje år.

Underhållsstöd

Stöd kan utgå till föreningar/organisationer som planerar att göra underhåll och därmed anser sig vara i behov av kommunalt stöd. Stödet kan avse underhåll, ny-, till- eller ombyggnad av lokalen eller anläggningen

Folket Hus- föreningarna

Stöd ges till de tre anläggningarna. Ersättningsnivåerna baserar sig på mångåriga och detaljerade kontraktsavtal direkt med kommunledningen och ligger därmed helt utanför kultur och fritidsenhetens ansvarsområde.

Dessa riktlinjer träder i kraft den 31 oktober 2024.

Anders Pettersson
Kultur- och fritidsnämndens ordförande

Åsa Nylander
Förvaltningschef
Samhällsbyggnadsförvaltningen